

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

**Полтавський державний аграрний університет  
Інститут Європейської освіти (Болгарія)  
Національний аграрний університет Вірменії  
Опольський університет (Польща)  
Устимівська дослідна станція рослинництва  
Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН**

*Кафедра захист рослин*

**Міжнародна науково-практична  
інтернет-конференція  
«Сучасні аспекти і технології у захисті рослин»**

*24 листопада 2022 року*

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Полтавський державний аграрний університет  
Інститут Європейської освіти (Болгарія)  
Національний аграрний університет Вірменії  
Опольський університет (Польща)  
Устимівська дослідна станція рослинництва  
Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва**

*Кафедра захист рослин*

**Міжнародна науково-практична  
інтернет-конференція  
«Сучасні аспекти і технології у захисті рослин»**

*24 листопада 2022 року*

*м. Полтава*

УДК 632.93

3-38

*Сучасні аспекти і технології у захисті рослин* : матеріали Міжнародної наук.-практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 24 листопада 2022 р.). Полтава: ПДАА, 2022. 162 с.

Міністерство освіти і науки України, Державна наукова установа «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» (УкрІНТЕІ), Посвідчення № 492 від 14 листопада 2022 р. (Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасні аспекти і технології у захисті рослин»).

У збірнику представлені тези, присвячені сучасним проблемам захисту і карантину рослин, фітосанітарного моніторингу та розвитку агроecosystem України. Матеріали призначені для наукових співробітників, викладачів, здобувачів вищої освіти та аспірантів вищих навчальних закладів, фахівців і керівників сільськогосподарських підприємств АПК різної організаційно-правової форми господарювання та всіх, кого цікавить проблематика сучасного захисту рослин в агроecosystemах України.

The collection presents theses devoted to modern problems of plant protection and quarantine, phytosanitary monitoring and development of agroecosystems of Ukraine. The materials are intended for researchers, teachers, graduates and graduate students, specialists and managers of agricultural enterprises of various organizational and legal forms of management and all who are interested in modern plant protection in agroecosystems of Ukraine.

#### **РЕЦЕНЗЕНТИ:**

**Доля Микола Миколайович** – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри інтегрованого захисту і карантину рослин Національного університету біоресурсів і природокористування України, член-кореспондент Національної академії аграрних наук України.

**Гапон Світлана Василівна** – доктор біологічних наук, професор кафедри ботаніки, екології та методики навчання біології Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Рекомендовано до друку Вченою радою Полтавського державного аграрного університету (протокол № 5 від 27.12.2022 року)

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів. За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.*

© Полтавський державний аграрний університет, 2022

## ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ

- Аранчій В.І.** - професор, ректор Полтавського державного аграрного університету, (м. Полтава);
- Писаренко П.В.** - доктор сільськогосподарських наук, професор, академік інженерної Академії України, завідувач кафедри екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля Полтавського державного аграрного університету (м. Полтава);
- Писаренко В.М.** - доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри захисту рослин Полтавського державного аграрного університету (м. Полтава);
- Тошко К.** - професор, директор Інституту Європейської освіти (Болгарія, Софія)
- Гаспарян Г.А.** - професор, завідувач аспірантурою Національного аграрного університету Вірменії (м.Єреван)
- Калініченко А. В.** - доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач відділу відновлювальних джерел енергії, Опольський політехнічний університет, (м. Опольце, Польща);

## ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

- Маренич М.М.** - доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри селекції, насінництва і генетики, директор Навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, Полтавський державний аграрний університет
- Сокирко М.П.** - кандидат сільськогосподарських наук, директор Полтавської державної сільськогосподарської дослідної станції імені М.І. Вавилова ІС і АПВ НААН
- Харченко Ю.В.** - кандидат сільськогосподарських наук, директор Устимівської дослідної станції рослинництва Інституту рослинництва ім. В.Я.Юр'єва
- Поспєлова Г.Д.** - кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри захист рослин, Полтавський державний аграрний університет
- Коваленко Н.П.** - кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри захист рослин, Полтавський державний аграрний університет
- Піщаленко М.А.** - кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри захист рослин, Полтавський державний аграрний університет
- Нечипоренко Н.І.** - кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри захист рослин, Полтавський державний аграрний університет
- Шерстюк О.Л.** - асистент кафедри захист рослин, Полтавський державний аграрний університет

## ЗМІСТ

<b>РОЗДІЛ 1. ЗАХИСТ І КАРАНТИН РОСЛИН (ФІТОСАНІТАРНИЙ МОНІТОРИНГ; ІНТЕГРОВАНІЙ ЗАХИСТ)</b>		9
<b>Писаренко В.М.,</b> Піщаленко М.А., Логвіненко В.В.	АГРОТЕХНІЧНІ ЗАХОДИ В ІНТЕГРОВАНІХ СИСТЕМАХ ЗАХИСТУ РОСЛИН	9
<b>Бараболя О.В.,</b> Милейко О.О.	ЗАСТОСУВАННЯ ГЕРБИЦИДІВ В ПОСІВАХ КУКУРУДЗИ	14
<b>Ворожко С.П.</b>	ФІТОФАГИ В АГРОЦЕНОЗІ ГОРОХУ ПОСІВНОГО	17
<b>Гангур В.В.,</b> Руденко В.В., Кваша А.	ШКОДОЧИННІСТЬ СТЕБЛОВОГО МЕТЕЛИКА ЗАЛЕЖНО ВІД ГУСТОТИ РОСЛИН ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ	20
<b>Гордєєва О.Ф.,</b> Біленко О.П.	ШКІДНИКИ РІПАКУ В УКРАЇНІ: РОЗПОВСЮДЖЕНІСТЬ І ШКІДЛИВІСТЬ	22
<b>Коваленко Н.П.,</b> Бузина О.С.	ФІТОСАНІТАРНИЙ МОНІТОРИНГ ПОСІВІВ СОЇ ЯК ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ	25
<b>Коваленко Н.П.,</b> Грицай Ю.Ю., Шерстюк О.Л.	ФІТОСАНІТАРНИЙ СТАН ДЕРЕВНИХ РОСЛИН В МІСЬКИХ НАСАДЖЕННЯХ	28
<b>Логвиненко В.В.</b>	ШКІДНИКИ СОЇ ЗА УМОВ ЗМІН КЛІМАТУ	30
<b>Нечипоренко Н. І.,</b> Поспелова Г. Д., Онiпко В. В.	АКТУАЛЬНІ ДЛЯ УКРАЇНИ ВІРУСНІ ХВОРОБИ ЗЕРНОВИХ КУЛЬ	33
<b>Нікітенко М.П.,</b> Аверчев О.В.	ЗАХИСТ РОСЛИН В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН КЛІМАТУ	38
<b>Мороз Є.О.,</b> Коваленко Н.П. Боброва Н.О.	ПАРАЗИТАРНІ ХВОРОБИ ПЛОДІВ ТА НАСІННЯ ДЕРЕВНИХ РОСЛИН	41
<b>Палазюк Б.О.,</b> Юрченко С.О.	ЗНАЧЕННЯ ПРОТРУЮВАННЯ НАСІННЯ В ЗАХИСТІ ПОСІВІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ВІД ЗБУДНИКІВ ХВОРОБ І ШКІДНИКІВ	44
<b>Піщаленко М.А.,</b> Довженко Р.В.	ВПЛИВ УМОВ СКЛАДСЬКИХ ПРИМІЩЕНЬ НА ПОШИРЕННЯ КОМАХ-ШКІДНИКІВ ЗАПАСІВ НАСІННЯ	46
<b>Піщаленко М.А.,</b> Скляр С.С.	ШЛЯХИ СТАНОВЛЕННЯ ІНТЕГРОВАНОЇ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ КАПУСТИ ВІД КОМАХ ФІТОФАГІВ	49
<b>Тенах О.М.,</b> Білявська Л.Г., Білявський Ю.В.	ЗНАЧЕННЯ ЦИФРОВОЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПЛАТФОРМИ <i>CLIMATE FIELDVIEW</i> В АГРОНОМІЇ	52

<b>РОЗДІЛ 2. ЕКОЛОГІЗАЦІЯ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА</b>	55
Довгаль С.В., Коваленко Н.П.	ФІТОЕКСПЕРТИЗА НАСІННЯ, ЯК ОСНОВА ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ВИРОЩУВАННЯ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР 55
Шерстюк О.Л., Коваленко Н.П.	БИОМЕТОД ЯК ПЕРСПЕКТИВНА ОСНОВА ЕКОЛОГІЗАЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА 57
Ковтун Д.М., Нікітенко М.П.	ОРГАНІЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО 60
<b>РОЗДІЛ 3. СЕЛЕКЦІЯ, НАСІННИЦТВО ТА ГЕНЕТИЧНІ РЕСУРСИ РОСЛИН</b>	63
Білик О.М.	НЕТРАДИЦІЙНІ ТА МАЛОПОШИРЕНІ ПЛОДОВІ КУЛЬТУРИ У КОЛЕКЦІЇ ДЕНДРОПАРКУ «УСТИМІВСЬКИЙ» 63
Білявська Л.Г., Білявський Ю.В.	ВИРОБНИЧЕ ВИПРОБУВАННЯ СОРТІВ СОЇ В УМОВАХ НЕДОСТАТНЬОГО ЗВОЛОЖЕННЯ 65
Головаш Л., Роговий О.Ю.	МАЛОПОШИРЕНІ ГОСПОДАРСЬКО-ЦІННІ КУЛЬТУРИ З КОЛЕКЦІЇ УСТИМІВСЬКОЇ ДОСЛІДНОЇ СТАНЦІЇ РОСЛИННИЦТВА 68
Гордієнко В.В.	АДАПТИВНЕ ВИРОЩУВАННЯ ІНТРОДУКОВАНИХ ЗРАЗКІВ КАРТОПЛІ В УМОВАХ ПОЛІССЯ УКРАЇНИ 70
Діянова А.О., Білявська Л.Г., Білявський Ю.В.	ЕНЕРГЕТИЧНА ОЦІНКА ВИРОЩУВАННЯ СУЧАСНИХ СОРТІВ СОЇ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ 73
Діянова А.О., Білявська Л.Г., Білявський Ю.В.	ОСОБЛИВОСТІ ЯКІСНОГО СКЛАДУ НАСІННЯ СОЇ 76
Дубчак О.В.	ДОБІР БАТЬКІВСЬКИХ КОМПОНЕНТІВ ГІБРИДІВ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ, ЯК СИРОВИНИ ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА БІОЕТАНОЛУ 78
Коваленко Н.П., Гречкосій А.О., Поспелова Г.Д.	БІОЕКОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗБУДНИКІВ ПЛІСНЯВІННЯ НАСІННЯ КУКУРУДЗИ 81
Коваль В.С.	ВИДІЛЕННЯ СЕРЕД БЕККРОСІВ БАГАТОВИДОВИХ ГІБРИДІВ ДЖЕРЕЛ СТІЙКОСТІ ПРОТИ ЗБУДНИКА STREPTOMYCES SCABIES G. В УМОВАХ ПОЛІССЯ УКРАЇНИ 84
Кочерга В.Я., Харченко М.Ю.	ОЦІНКА ВИХІДНОГО МАТЕРІАЛУ ДЛЯ СЕЛЕКЦІЇ ПАЖИТНИЦІ БАГАТОРІЧНОЇ ( <i>LOLIUM PERENE</i> L.) 86
Мазур З.О.	ГЕНЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ІНБРЕДНИХ ЛІНІЙ ЖИТА ОЗИМОГО В САМОЗАПИЛЬНИХ СХРЕЩУВАННЯХ 88
Мальченко С.О., Шокало Н.С.	ФОРМУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ НАСІННЯ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ 90
Нечепоренко Л.П.	ВИВЧЕННЯ КОЛЕКЦІЇ ЗИМУЮЧОГО ВІВСА У ПРАВОБЕРЕЖНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ 92

<b>Піщаленко М.А.,</b> Мулер М.	СЕЛЕКЦІЙНА ЦІННІСТЬ ЗМОРШКУВАТОГО ГОРОХУ ЛІНІЇ АМІУС	96
<b>Харченко Л.Я.,</b> Роговий О.Ю., Харченко М.Ю.	РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ГЕНЕТИЧНОГО РІЗНОМАНІТТЯ КУКУРУДЗИ НА ПОСУХОСТІЙКІСТЬ	98
<b>РОЗДІЛ 4. БІОТЕХНОЛОГІЯ РОСЛИН</b>		101
<b>Короткова І.В.,</b> Біляєва В.М., Чайка Т.О., Тристан Д.	НАНОТЕХНОЛОГІЇ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ: ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ	101
<b>РОЗДІЛ 5. РОСЛИННИЦТВО</b>		105
<b>Tyshchenko V.M,</b> Kobylynska O.M.	THE INFLUENCE OF THE TIME OF RECOVERY OF SPRING VEGETATION ON THE PRODUCTIVITY OF WINTER WHEAT	105
<b>Баган А.В.,</b> Семко О.О.	ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ СОРТІВ ГОРОХУ ЗАЛЕЖНО ВІД ОБРОБКИ НАСІННЯ ІНОКУЛЯНТОМ РІЗОЛАЙН	108
<b>Баган А.В.,</b> Тристан Д.С.	ВПЛИВ БІОПРЕПАРАТУ МІКРОГУМІН НА ПОСІВНІ ЯКОСТІ НАСІННЯ СОРТІВ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО	110
<b>Бараболя О.В.</b>	ВИРОЩУЄМ ЇСТІВНІ ГРИБИ ПРОТЯГОМ РОКУ	112
<b>Бараболя О.В.</b> Сафонов М.С.	РОЗВИТОК І ПРОДУКТИВНІСТЬ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ ЗАЛЕЖНО ВІД СТРОКІВ СІВБИ	116
<b>Барат Ю.М.,</b> Михайленко В.О.	ПРОДУКТИВНІСТЬ СОРТІВ ЯЧМЕНЮ ОЗИМОГО ЗАЛЕЖНО ВІД НОРМ ВИСІВУ НАСІННЯ ТА СТРОКУ СІВБИ	118
<b>Зубенко В.В.,</b> Шокало Н.С.	ОСНОВНІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ КУКУРУДЗИ	121
<b>Киченко Ю.М.,</b> Шокало Н.С.	ЧИННИКИ, ЩО ФОРМУЮТЬ УРОЖАЙНІСТЬ СОЇ	123
<b>Клюка Ю. В.</b>	ПРОДУКТИВНІСТЬ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ ЗА ВИКОРИСТАННЯ КОМПЛЕКСНИХ ДОБРІВ	126
<b>Ласло О.О.,</b> Ткачук О.П.	ЗАСТОСУВАННЯ ГУМІНОВИХ ДОБРІВ У ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ КУКУРУДЗИ НА ЗЕРНО	129
<b>Литвиненко С.О.,</b> Крикунов С.О., Поспелова Г.Д., Коваленко Н.П., Нечипоренко Н.І.	РЕГУЛЯТОРИ РОСТУ В РОСЛИННИЦТВІ	132
<b>Маломижев А.С.,</b> Юрченко С.О.	ВПЛИВ ОБРОБКИ НАСІННЯ СОЇ ІНОКУЛЯНТАМИ НА ПОЛЬОВУ СХОЖІСТЬ	135
<b>Піщаленко М.А.,</b> Пахомій А.М.	АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВПЛИВУ СТРОКІВ ПОСІВУ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ І ЯКІСТЬ ЗЕРНА СОЇ	138
<b>Пушкарьов К. С.,</b>	ВПЛИВ ПОЗАКОРЕНЕВОГО ПІДЖИВЛЕННЯ НА	141

Юрченко С.О.	ФОРМУВАННЯ УРОЖАЙНОСТІ КУКУРУДЗИ НА ЗЕРНО	
<b>Чикриж Ю.П.,</b> Шокало Н.С.	ФАКТОРИ ПІДВИЩЕННЯ ВРОЖАЙНОСТІ ПОСІВІВ ГОРОХУ В УМОВАХ ЛІВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	143
<b>Шакалій С.М.,</b> Попельнюх А.С.	ВПЛИВ БІОПРЕПАРАТІВ НА АГРОЕКОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО	145
<b>Шакалій С.М.,</b> Шмиголь С.Ю.	ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ ЗА ВИКОРИСТАННЯ БІОСТИМУЛЯТОРА АМІНОСТИМ	148
<b>РОЗДІЛ 6. ЗЕМЛЕРОБСТВО</b>		151
<b>Гапоненко О.О.</b>	ЗАХОДИ ЩОДО ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ ТА ВІДТВОРЕННЯ РОДЮЧОСТІ ҐРУНТУ	151
<b>Ласло О.О.,</b> Шевчук С.М., Онїпко В.В., Чувпило В.В.	ЛАНДШАФТНО-ЕКОЛОГІЧНА ОПТИМІЗАЦІЯ ЕРОДОВАНИХ АГРОЛАНДШАФТІВ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	154
<b>СПИСОК АВТОРІВ</b>		158

2. Виллов Б., Виблова А. Біостимулятори і вирощування озимої пшениці та ярого ячменю. *Пропозиція*. 2002. №12. С.66-67.
  3. Горова А.І., Орлов Д.С., Щербенко О.В. Гумінові речовини. К. : Наук. думка, 1995. 304 с.
  4. Грищенко Г. В., Явдошенко М. П. Сумісне застосування пестицидів, регуляторів росту і добрив проти захворювань озимої пшениці. *Вісник сільськогосподарської науки*. 1981. №6. С.4-8.
  5. Керефова Л. Ю. Про вплив регуляторів росту на якісні показники зерна озимої пшениці. *Зерновое хозяйство*. 2004. № 4. С.4-5.
  6. Колісник Н. М., Тимофійчук О. М. Застосування біостимуляторів добрив нового покоління в технологіях вирощування сільськогосподарських культур. *Збірник наукових ІМТ НААН*. Вип. 2(8). Запоріжжя, 2011. С.149-155.
  7. Меркис Н. И., Новицкая Л. Л. Витамины и фитогормоны в растениеводстве. М., 1986. 70 с.
  8. Меркис Н. И., Новицкая Л. Л. Новые регуляторы роста растений К., 1992. С. 158-160.
  9. Пономаренко С. П. Регулятори росту рослин. К., 2003. 219 с.
  10. Тимофійчук О. Б. Рекомендації по застосуванню біостимуляторів росту і розвитку рослин нового покоління в технологіях вирощування кукурудзи. Івано-Франківськ, 2012. 16 с.
  11. Шевченко А. О. Регулятори росту рослин в землеробстві. *Збірник наукових праць*. К.: Урожай, 1998. 143 с.
- Шевчук М. Й., Веремеєнко С. І. Агрохімія : Навч. посіб. Рівне : НУВГП, 201

## **ВПЛИВ ОБРОБКИ НАСІННЯ СОЇ ІНОКУЛЯНТАМИ НА ПОЛЬОВУ СХОЖІСТЬ**

**Маломижев А.С., Юрченко С.О.**

*Полтавський державний аграрний університет*

Одним із шляхів максимальної реалізації потенціалу продуктивності сортів сої є впровадження у виробництво адаптованих до ґрунтово-кліматичних умов господарства технологій вирощування [3]. Ефективність технологій вирощування сої значною мірою залежить від комплексного використання засобів інтенсифікації: сівозміни, сорту, системи удобрення та хімічного захисту, спрямованого на обмеження поширення та розвитку хвороб і шкідників [6].

Серед низки заходів, що спрямовані на реалізацію генетичного потенціалу сучасних сортів сої інтенсивного типу, на особливу увагу заслуговує передпосівна підготовка до сівби. Встановлено, що у структурі витрат на вирощування сої частка посівного матеріалу становить 10-15 %, тому для одержання дружніх, рівномірних і здорових сходів із подальшою високою азотфіксуючою здатністю посівів насінню слід приділяти велику увагу, особливо його передпосівній підготовці [4].

Кількість рослин на одиниці площі, які беруть участь у формуванні врожаю, значною мірою залежить від польової схожості. Як відомо, польова

схожість завжди нижча лабораторної [5]. Для одержання високої польової схожості насіння, а також високого врожаю, необхідно мати крупний вирівняний посівний матеріал, очищений від дрібного і щуплого насіння.

Найбільший вплив на польову схожість мають умови, в які насіння потрапляє після сівби. Це температурний режим, режим вологості ґрунту, заселеність ґрунту шкідниками, зараженість насіння хворобами. На фоні правильно застосованого, вчасно і якісно виконаного комплексу агротехнічних заходів добрива є найістотнішим чинником формування урожайності зернових культур [1].

Польова схожість і дружність сходів є основними складовими інтенсивної технології вирощування зернових культур з великими резервами підвищення врожайності. За багаторічними даними, схожість насіння зернових культур не перевищує 70 %. Через низьку польову схожість не тільки не можна одержати потрібну кількість рослин, а й забезпечити рівномірність їхнього розподілу за площею живлення. Виникає диференціація посівів за ступенем розвитку, характером взаємовпливу і конкуренції за чинники росту та розвитку, стають більшими розбіжності в індивідуальному розвитку морфотворчих процесів рослин [7].

Дослідники звертали увагу на формування посівів за максимальною вирівняністю рослин залежно від польової схожості. Низька польова схожість призводить до значного розриву зв'язку між нормою висіву та кількістю рослин під час збирання врожаю [4].

На думку вчених, одержання дружних і повних сходів оптимальної густоти є гарантією одержання високої врожайності. За інтенсивних технологій польова схожість має бути не нижче 90 %. Від польової схожості насіння сої залежить вибір наступних агрозаходів технології вирощування. Встановлено, що зниження польової схожості насіння на 1% зменшує врожайність ярих зернових на 1-2 %, а зернобобових – на 1,5-3 % [6].

Дослідження з вивчення впливу інокуляції насіння сої на польову схожість проводили у виробничих умовах на протязі 2020 – 2022 років. Ефективність застосування обробки насіння інокулянтами досліджували на сортах сої: Білявка, Аріса, Комбі, Святогор за схемою: контроль (без обробки); Біомаг (3 л/т насіння); Ризоактив (2 л/т насіння). Польова схожість визначалася за загальноприйнятою методикою [2].

Результати наших досліджень показали, що на польову схожість сої істотний вплив спричиняли погодні умови. За роки дослідження для проростання насіння найбільше сприятливими погодні умови були у 2022 році, за першу декаду травня випало 20,2 мм опадів. Наступне інтенсивне зростання активних температур і прогрівання ґрунту створювали сприятливі умови для проростання насіння сої. Залежно від варіантів досліду польова схожість насіння варіювала в межах від 75,1 до 86,6%.

Дещо гіршими були погодні умови за період сівба – сходи у 2020 році, у першій і другій декаді травня опадів випало відповідно 30 мм, але було дещо

прохолодно, особливо в першій декаді травня. Польова схожість насіння сої у 2020 році коливалася від 69,8 до 78,2 % залежно від варіантів досліджу.

У 2021 році погодні умови були несприятливими для проростання насіння сої, Відсутність опадів в першій декаді травня призвела до зниження польової схожості сої, яка варіювала в межах від 65,2 до 75,0 %.

Суттєва різниця погодних умов за роки проведення дослідів дала можливість більш повно проаналізувати вплив досліджуваних препаратів на польову схожість насіння. Встановлено, що в усі роки дослідження інокулянти здійснювали позитивний вплив на польову схожість насіння сої.

Найбільший вплив біопрепаратів проявився у більше сприятливому за погодними умовами 2021 році. Збільшення польової схожості насіння залежно від варіанту досліджу, у цьому році становило на 2,2-7,5%. Це підтверджує те, що вивчені нами препарати спроможні найповніше реалізувати свої потенційні можливості щодо підвищення польової схожості насіння сої за сприятливих умов. Проте, і в менше сприятливих умовах 2020 та 2021 років вплив препаратів на польову схожість насіння сої був теж вагомим. Так, у 2021 році польова схожість насіння сої під впливом інокулянтів збільшилася залежно від варіантів досліджу на 1,4-5 %, у 2021 році – на 1,2-4,8%.

Отже, серед вивчених препаратів найбільший позитивний вплив на польову схожість насіння спостерігався в по всіх сортах у варіантах із застосуванням Ризоактиву, який забезпечив в середньому підвищення польової схожості насіння сої на 4,8 % порівняно з контролем. У варіантах з Біомагом спостерігалось не суттєве збільшення схожості на 2,7 %.

#### **Список використаних джерел**

1. Дробітко А. В., Дробітко О. М. Вплив способів сівби та норми висіву на урожайність насіння сої. *Вісник Житомирського національного агроекологічного університету*. 2014. №1 (1). С. 39-43.
2. Єщенко В. О., Опришко В.П., Костогриз П.В. Основи наукових досліджень в агрономії / За ред. В. О. Єщенко. К.: Дія. 2005. 288 с.
3. Каленська С.М., Новицька Н.В., Стрихар А.Є. Стан та перспективи розширення виробництва сої. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. Серія «Агрономія». 2009. Вип. 141. С. 133-136.
4. Камінський В. Ф., Дворецька С. П., Єфіменко Г. М. Формування продуктивності за різних технологій вирощування. *Зб. наук. праць Ін-ту землеробства УААН*. 2004. Вип. 1. С. 66-69.
5. Лихочвор В.В. Рослинництво. Технології вирощування сільськогосподарських культур. Л. : Українські технології, 2002. 800 с
6. Новицька Н. В., Джемесюк О. В. Формування урожайності сої під впливом інокуляції та підживлення. *ВІСНИК Полтавської державної аграрної академії*. № 1-2. 2017. С. 43-47.
7. Поліщук І. С., Поліщук М. І, Мазур, О. В., Юрченко Н. А., Польова схожість насіння сортів сої залежно від строків сівби за температурним режимом ґрунту. *Збірник наукових праць Сільське господарство та лісівництво*. №11, 2018. С. 36-41.